

gratsii]." *Young scientist* (2014): 334-337. Web. <<https://moluch.ru/archive/66/11089/>>.

2. Kupets, O.V. *Statistical analysis of pendulum labor migration in Ukraine [Statystychnyi analiz maiatnykovoї trudovoї mihratsii v Ukraini]*. Labor in the 21st Century: New Trends, Social Dimension, Innovation Development, 2012, Print.

3. Maltseva, E.S. "Pendulum labor migration: state regulation or market self-regulation? [Mayatnikovaya trudovaya migratsiya: gosudarstvennoe regulirovanie ili ryinochnaya samoregulyatsiya?]." *Management issues*, 2012, Web. <<http://vestnik.uapa.ru/ru/issue/2012/01/16/>>.

4. Pomaza-Ponomarenko, A. L. and Karpeko, N. M. "Administrative and methodological measurement of use social and educational potential in formation of safety of regions of Ukraine [Upravlinsko-metodolohichniy vymir vykorystannia sotsialnoho y osvitnoho potentsialu pry formuvanni bezpeky rehioniv Ukrainy]." *Bulletin of NUCPU. State Management series* 2 (5) (2016). Web. <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol5/Visnyk_NUCZU_6_2016_2.pdf>.

5. Greenwood, Michael J., 1993. "Internal migration in developed countries," Handbook of Population and Family Economics, in: M. R. Rosenzweig & Stark, O. (ed.), Handbook of Population and Family Economics, edition 1, volume 1, chapter 12, pages 647-720 Elsevier.

6. *Report on the methodology, organization and results of a modular sample survey on labor migration in Ukraine [Zvit shchodo metodolohii, orhanizatsii provedennia ta rezultativ modulnoho vybirkovoho obstezhennia z pytan trudovoї mihratsii v Ukraini]*. International Labor Organization. A group of decent work support and the ILO Bureau for Central and Eastern Europe. 2013. Print.

DOI: 10.5281/zenodo.1240806

УДК 351:316:332

Євсюков О. П., к.псих.н., доц., м. Київ

Yevsiukov O., Ph.D in Psychological Sciences, Associate Professor, Kyiv

**КОНЦЕПЦІЯ УНІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ ЩОДО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

**THE CONCEPT OF UNIFICATION OF STATE MECHANISMS
ON ENSURING SOCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE**

В статті сформульовано концепцію уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України. Зокрема, виявлено передумови та фактори забезпечення соціально-економічної безпеки України. Окреслено характерні особливості концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України. Обґрунтовано використання методів побудови концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України.

Ключові слова: *концепція, уніфікація, державні механізми, соціально-економічна безпека.*

The concept of unification of state mechanisms on ensuring of social and economic security of Ukraine is formulated in the article. In particular, prerequisites and factors of ensuring of social and economic security of Ukraine are revealed. The characteristics of the concept of unification of state mechanisms on ensuring of social and economic security of Ukraine are determined. The use of methods of creation of the concept of unification of state mechanisms on ensuring of social and economic security of Ukraine is proved.

Keywords: *concept, unification, state mechanisms, social and economic security.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку національної соціально-економічної системи з поширенням науково-технічного прогресу, розвитком технологій комунікацій і передачі інформації формуються усе більше тісні взаємозалежності між системою національного господарства, соціальною й політичною сферами. Зміни, що з'являються в одній з перерахованих сфер, чинять усе більший вплив на темпи й напрямки розвитку національної соціально-економічної системи, яка, відповідно, потребує формування дієвих державних механізмів забезпечення її ефективного функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Механізми державного забезпечення соціально-економічної безпеки в нинішніх умовах було досліджено такими вченими, як: В. Г. Воронкова [1], М. М. Лаврентьев [3], В. Є. Воротін [2], В. В. Маліков [4] та ін. Однак питання розробки концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки не є нині достатньо розробленими в науковій літературі.

Постановка завдання. Враховуючи вищезазначене, метою статті є формування концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України.

Для досягнення поставленої мети в роботі пропонується вирішити такі завдання:

- виявлення передумов і факторів забезпечення соціально-економічної безпеки України;
- окреслити характерні особливості концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України;
- обґрунтувати використання методів побудови концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки

України.

Виклад основного матеріалу. Зміни в політичній сфері можуть приводити до корінних трансформацій економічного розвитку, що, відповідно, впливає на рівень і якість життя населення, тобто на соціальну складову. У свою чергу, рівень розвитку соціальної сфери впливає на темпи росту національної економіки й на політичну стабільність у державі. Отже, формується система стійких взаємозв'язків трьох головних складових соціально-економічної системи – економічної, соціальної та політичної. Сформовані взаємозв'язки між зазначеними складовими соціально-економічної системи здобувають все більшого значення в умовах глобалізації господарських і політичних процесів, і тим самим виключають можливість часткового впливу на процеси стійкого розвитку національних соціально-економічних систем [2; 4].

Виявлення передумов і факторів забезпечення соціально-економічної безпеки України вимагає, насамперед, упорядкування основних теоретичних і методологічних аспектів у єдину систему. На цій основі необхідно сформулювати цілісну узагальнюючу концепцію уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України, що буде представляти сукупність теорій і поглядів, а також відобразити обрану модель соціально-економічного розвитку.

Крім того, сучасна нестабільна ситуація в світовій соціально-економічній системі спричиняє необхідність формування концептуальних основ адаптації кожної конкретної національної соціально-економічної системи до політико-економічних умов зовнішнього середовища, що змінюється. Таким чином, актуальним є формування концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України. Концепція повинна представляти своєрідну систему ідей дотичного процесу уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки, а також сукупність теоретико-методологічних і практичних підходів до їх реалізації. Дана концепція повинна представляти авторське розуміння забезпечення соціально-економічної безпеки та стати фундаментом для обґрунтування управлінських рішень, на макро- і мікрорівнях.

Якщо розглядати уніфікацію в загальному випадку, то зазначений термін має латинське походження і означає об'єднання в єдине ціле. В широкому сенсі під цим терміном розуміють приведення окремих об'єктів до єдиної форми у визначеному порядку з метою оптимізації процесів.

При цьому оптимізація досягається за рахунок раціонального скорочення чисельності існуючих об'єктів, що виконують однакові функції [3].

Поставлені завдання реалізуються за допомогою методів стандартизації:

- упорядкування об'єктів – універсальний метод, спрямований на скорочення різноманіття об'єктів за систематизацією та класифікацією;
- систематизація об'єктів – розміщення об'єктів у порядку, зручному для використання;
- класифікація об'єктів – розподіл об'єктів на класи, типи, групи за їх

загальними ознаками;

- селекція об'єктів – відбір об'єктів у відповідності до їх потреби та цілеспрямованості для певного виду діяльності;

- симпліфікація об'єктів – визначення об'єктів, що не відповідають цілям певного виду діяльності (слід при цьому прийняти до уваги, що селекція та симпліфікація об'єктів проводяться паралельно після систематизації та аналізу перспективності конкретних об'єктів для певного виду діяльності);

- типізація об'єктів – розробка та реалізація типових об'єктів;

- оптимізація об'єктів – визначення основних оптимальних параметрів об'єктів [1].

На відміну від попередніх методів оптимізація об'єктів здійснюється спеціальними економічними та математичними методами з використанням оптимізаційних моделей. Метою оптимізації є досягнення найбільш прийнятної ступеня упорядкування та максимально можливої ефективності об'єктів у відповідності з певним критерієм.

Об'єктами при проведенні уніфікації в державному управлінні можуть служити терміни та визначення, бланки документів, одиниці інформації, управлінські функції, організаційні структури та навіть цілі держави.

В залежності від типу об'єктів, що розглядаються, уніфікація може бути трьох видів: типорозмірна, внутрішньорозмірна та міжтипова.

Наскільки ефективно здійснюється уніфікація, можна судити за значенням коефіцієнта застосовності, отриманого в результаті математичних розрахунків [1; 2].

Уніфікація може проводитися як в межах однієї окремої організації, так і на міждержавному рівні, навіть до глобалізації.

Фактично безпосереднє поняття «концепція» походить від латинського терміну «conceptio» (розуміння, система) і в сучасній інтерпретації означає генеральний задум, що визначає стратегію дій при здійсненні реформ, проєктів, планів, програм, а також документ, у якому виражений цей задум, крім того, під концепцією розуміється система поглядів на процеси і явища в природі й суспільстві [85, с. 163].

Можна затверджувати, що концепція уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України повинна охоплювати економічний, соціальний, екологічний і політичний механізми. Розробка та реалізація концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України може відбуватися тільки на основі широкого впровадження інновацій і досягнень науково-технічного прогресу в усі сфери соціально-економічного розвитку. При цьому для кожної зі складових концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України необхідно визначити свій індикатор стабільності. Цей індикатор повинен відображати граничні (оптимальні) значення критеріїв забезпечення соціально-економічної безпеки на основі вже сформованих співвідношень між всіма державними механізмами забезпечення соці-

ально-економічної безпеки.

Проведені дослідження свідчать про те, що актуальним і необхідним є формування такої концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України, яка б урахувала ресурсний потенціал і національну соціально-економічну специфіку. Концепція уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України повинна відображати принципове забезпечення соціально-економічної безпеки, але при цьому мати елементи адаптації під певні умови зовнішнього середовища.

Створення концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України повинне базуватися на сукупності методологічних підходів до державного управління, що дозволить зробити дану концепцію науково обґрунтованою. З обліком того, що концепція уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України розробляється для національної соціально-економічної системи з ринковою формою господарювання, то перший підхід, який можливо застосовувати для її формування – це ринковий. Специфіка даного підходу полягає в тому, що в процесі державного забезпечення соціально-економічної безпеки відбувається включення ринкових механізмів у систему державного управління, а ефективність функціонування національної економіки багато в чому визначається ринками збуту. Відповідно до цього підходу при стимулюванні процесів економічного росту особлива увага повинна приділятися ємності і якості внутрішнього ринку системи національного господарства, а також товарно-ринковій присутності країни на зовнішніх ринках. У рамках цього підходу ключовим є питання виявлення й стимулювання факторів, що визначають вигідне положення національної економіки в межах зовнішніх товарних ринків.

Наступний методологічний підхід, який необхідно враховувати при формуванні концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України – це ресурсний підхід. Даний підхід заснований на тому, що структура національного виробництва, його прибутковість, а також ефективність національної економіки залежать від ресурсного потенціалу, що присутній в її розпорядженні. Саме наявність ресурсів (людських, матеріальних, фінансових, природних) визначає рівень державного забезпечення соціально-економічної безпеки. Використання системного підходу при формуванні концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України обумовлено самою сутністю даної концепції. При системному підході об'єкт дослідження представляється у вигляді сукупності окремих взаємозалежних елементів. У цьому випадку мова йде про безпеку соціально-економічної системи України, що являє собою сукупність економічної, соціальної, політичної й ресурсної складових. Ці компоненти мають між собою тісні взаємозв'язки.

Наступний підхід, що дуже тісно пов'язаний із системним підходом –

це комплексний. При прийнятті управлінських рішень, згідно комплексного підходу, варто враховувати взаємозалежні фактори зовнішнього й внутрішнього середовища об'єкта дослідження. У випадку поточного дослідження – чинників забезпечення соціально-економічної безпеки України. До таких факторів відносяться економічні, екологічні, технологічні, соціальні, інституціональні, демографічні, політичні й інші.

Логіка проведених досліджень свідчить на необхідність використання ситуаційного підходу в процесі формування концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України. Це пов'язано з тим, що функціонування національних соціально-економічних систем відбувається в ситуації перманентних ризиків (економічних, фінансових, політичних і інших). А досягнення будь-якою системою стабільної безпеки вимагає постійної адаптації цієї системи під сформовану ситуацію з метою мінімізації негативних наслідків ризиків, що наступили, і максимізації ефекту від використання позитивних явищ.

Висновки. За результатами проведених досліджень було отримано наступні висновки.

1. Виявлено передумови та фактори забезпечення соціально-економічної безпеки України. Підкреслено, що виявлення передумов і факторів забезпечення соціально-економічної безпеки України вимагає, насамперед, упорядкування основних теоретичних і методологічних аспектів у єдину систему. На цій основі необхідно сформулювати цілісну узагальнюючу концепцію уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України, що буде представляти сукупність теорій і поглядів, а також відображати обрану модель соціально-економічного розвитку.

2. Окреслено характерні особливості концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України. Зазначено, що концепція уніфікації державних механізмів забезпечення соціально-економічного розвитку повинна представляти своєрідну систему ідей дотичного процесу уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки, а також сукупність теоретико-методологічних і практичних підходів до їх реалізації.

3. Обґрунтовано використання методів побудови концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України. Встановлено, що створення концепції уніфікації державних механізмів щодо забезпечення соціально-економічної безпеки України повинне базуватися на сукупності методологічних підходів до державного управління, що дозволить зробити дану концепцію науково обґрунтованою.

Список використаних джерел

1. Воронкова В. Г. Соціально-орієнтоване державне управління : монографія / В. Г. Воронкова, О. О. Фурсін, Н. В. Сапа ; під ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2011. – 256 с.

2. Воротін В. Є. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / В. Є. Воротін, Я. А. Жаліл ; за заг. ред. В. Є. Воротіна. – К. : Вид-во НІСД, 2010. – 288 с.

3. Лаврентьєв М. М. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України / М. М. Лаврентьєв // Продуктивні сили і регіональна економіка. – 2008. – Ч. 1. – С. 28–33.

4. Маліков В. Державна політика економічного розвитку України / В. Маліков // Держава та регіони. – 2011. – № 4. – С. 53–57. – (Серія "Держ. упрня").

References

1. Voronkova, V.H. *Socially oriented public administration [Sotsial'no-oriyentovane derzhavne upravlinnya]*. Zaporizhzhya: Vyd-vo ZDIA, 2011. Print.

2. Lavrent'yev, M.M. "State regulation of social and economic development of regions [Derzhavne rehulyuvannya sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrayiny]." *Productive forces and regional economy* 1 (2008): 28–33. Print.

3. Vorotin, V.Ye. *State regulation by regional development of Ukraine [Derzhavne upravlinnya rehional'nyim rozvytkom Ukrayiny]*. Kyiv : Vyd-vo NISD, 2010. Print.

4. Malikov, V.V. "State policy of economic development of Ukraine [Derzhavna polityka ekonomichnoho rozvytku Ukrayin]." *State and regions* 4 (2011): 53–57. Print.

DOI: 10.5281/zenodo.1240816

УДК 351.82:330.341.1

Ковальчук В. Г., д.держ.упр., доц., ХННІ ДВНЗ «УБС», м. Харків

Kovalchuk V., Doctor of Sciences of Public Administration, Head of the Department of Management and Social Sciences and Humanities of the Kharkiv Educational and Scientific Institute of SHEI "University of Banking", Kharkiv

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ

MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF INNOVATION SPHERE STATE REGULATION

Обґрунтовано особливості та сучасні тенденції розвитку державного регулювання інноваційної сфери. З'ясовано фактичну ізолюваність наукових установ від підприємництва, що унеможливує розвиток інноваційного процесу за рахунок ринкових важелів. Доведено, що ефективною формою державної підтримки інноваційної та наукової діяльності є створення за участю держави вузівсько-